

HERENCSENYI

HERENCSENY KÖZSÉG KÖZÉLETI
HAVILAPJA

2007. SZEPTEMBER

Hírmondó

Azok a régi búcsúk!

Csendesen elmúlt az idei Szent Mihály napi búcsú, ahogy mi herencsenyiek mondjuk, a vendégség. A vendégség több mint búcsú! Ez a szó azt jelenti, hogy öreg templomunk védőszentjének napján a hazalátogató rokonokat, ismerősöket vendégül látja a falu népe. A vendégség bizony lassan búcsúvá válik, mert elmaradnak a rokonok, a vendéglés. Kár érte, mint sok más kedves szokásunkért is, ami eltűnőben van életünkben, és aminek hiányába szegényebbek leszünk.

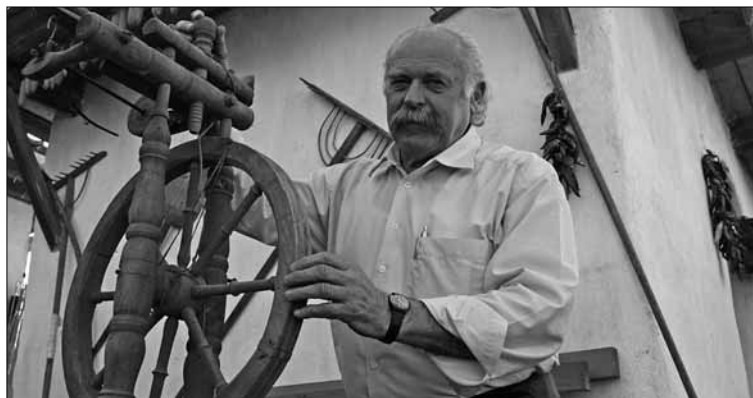
Milyen is volt a régi vendégség olyan 40–50 évvel ezelőtt? Reggel, amikor ébredtem, még ki sem nyitottam a szemem, de már éreztem a férfiak borotvaszappanjának illatát. Ez már az ünnep illata volt, minden vasárnap reggel ismétlődött. Akkor még ünnep volt minden vasárnap, az Úr napja, amit meg kellett szentelnünk a kitakarított portával, a misén való részvétellel, az ünneplő ruhával, az ünnepi ebéddel, a pihenéssel.

A vendégség az év legfontosabb vasárnapja volt, mert az ünnepet a ritkán látott vendégek tették emlékeztetéssé. Ilyenkor megjelentek Bujákról a keresztszüleim, a szentei, majd bátyám házassága után a surányi rokonok, s láttam, amint a szomszéd Hering Istvánt meglátogatta Bobula doktor, akivel egykor a háború poklában kötött halálíg tartó barátságot.

A vendégeket az elmaradhatatlan finom libasülttel, hagymás törtkrumplival vártuk, majd délből a tyúkhúsleves, a főtt hús, a káposzta, a sütemények sora következett. S a tisztelettel és szeretettel átítatott beszélgetések közben megszólalt a surányi Oláh Laci bácsi klarinétja az ajtó előtt. Volt olyan vendégség, hogy 4–5 cigány zenészkompánia is tiszteletét tette. Kettesével-hármasával jártak, s egy kis pénz, egy pohárka ital, egy falatnyi hús vagy sütemény reményében eljátszották a házigazda, esetleg a vendégek nótáját. Az aprótermetű Laci bácsira azért emlékszem, mert az ő

*(Folytatás a 2. oldalon)***Dientsmann Tamás
Szontágh Pál-díjas!**

Nógrád Megye Önkormányzata 2006 decemberében döntött arról, hogy az 1705-ös Szécsényi Országgyűlés napját, szeptember 20-át, Nógrádi Megyenappá nyilvánítja. Az idén a 600 éve, Zsigmond király által városi rangot kapott Pásztó volt a házigazdája az első megyenapnak, amelyen községünket is érintő esemény történt.

Dientsmann Tamás értékmű munkájáért is kapta a Szontágh Pál-díjat
Bohanek Miklós felvétele

Önkormányzati képviselőnk, Dientsmann Tamás a megye egyik legjelentősebb kitüntetését, a Szontágh Pál-díjat kapta, ilyen elismerésben községünk polgára még nem részesült. A kitüntetést Becsó Zsolt, a megyei Önkormányzat elnöke adta át.

A díj átadásakor elhangzott, hogy Tamás azért kapta a díjat, mert létrehozta a Herencsenyi Fonót, a palóc hagyományok és kultúra házát, amelyet a hagyományörzés közösségi helyszínéül ajánlott fel. A Palócok Vigyázó Keresztjének megálmodója, és a mellette épült Szent István Kápolnával együtt a kultikus helyszín létrehozója.

Mindannyian tudjuk, hogy a kitüntetett szenvedélyes személyiség, nehéz semlegesen viszonyulni hozzá. Sokan szeretjük és tiszteljük, néhányan értetlenséggel és gyanakvással figyelik közösségi tevékenységét. Ha az érzelmeket félretesszük, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy hosszú ideje ő községünk legfőbb támogatója. A kereszt felállítás, a kápolna, a fonó létrehozása, tízmillió nagyságrendű befektetéseket jelent. A gyanakvóknak mondom, hogy ezeket soha senki nem viszi el a faluból, mindaddig a közösségünket szolgálják, amíg megőrizzük őket.

Gratulálunk Tamásnak a Szontágh Pál-díjhoz! Kívánjuk, hogy még sok-sok évet töltsön el közöttünk, és kiváló szervezőkészségével, ötleteivel és önzetlen adományaival segítse községünket!

P.I.

Vallomás a szülőföldről: Dropka István

A szülőföld nem jelenthet mást, mint a szülőfalumat! Szüleimet, nagyszüleimet, barátaimat, gyermekkorom és fiatalságom legszebb, legszínesebb éveit, emlékeit.

Hogy kötődik emlékeiben a faluhoz?

Elevenen! Alsóbikken, Rózsásalján, Mészégetőn és Köveskúton voltak a földjeink. Pár holdacska voltak, nagyon sok munkával és izzadsággal lehetett termésre bírni, de rögeihez ma is a legnagyobb szeretettel kötődöm. Amikor a kapát kellett benne húznom, izzadtam és untam, de amióta nincs, és nem azt csinálom, bizony hiányzik a föld illata, amelyet apám ekéje nyomán éreztem kiszakadni a barázdából. Volt egy darab kenderföldünk is. Sokat játszottunk a kender áztatónál a velem egykorú gyerekekkel. Békákat fogtunk, szaladtunk a vízisikló után, csalogattuk elő a tücsköket.

Csodálatos békés gyerekkor volt, még akkor is, ha nagy volt a szegénység. Az iskola mellett mindig dolgozni kellett. Előbb a pásztorkodás volt a mindennapi feladat, a kisállatokkal libákkal, kecskékkal, egypár báránnal

kezdünk, később már a marha őrzését is rám bízta nyaranként. Egész addig, amíg ipari tanuló nem lettem, mindennapom a faluban telt.

Volt olyan elfoglaltság is, ami kötelesség volt, de ugyanakkor szórakoztató is?

Természetesen. Minden szombaton a porta takarítása volt a feladatom. Minden férfinak és fiúgyereknek megvolt a feladata. Ilyen szombati teendő volt, amikor felmáztuk sárga földdel a hidegszoba padlóját, majd ha megszáradt, felszórtuk sárga homokkal.

Az esték mivel teltek?

Nagyon szerettem a petróleum lámpa fényénél olvasni a 10 filléres regényeket, vagy ha az nem volt, akkor hallgattam az öregek beszélgetését, amint boroztatva készültek a holnapra. Tervezték a vetést, a betakarítást, a disznóvágást, vagy a

gazdálkodás más dolgait. Készültek a holnapra, hálát adtak az Úrnak, ha küszködve is, de megadta az asznapi kenyeret, s kérték, hogy ne hagyja cserben a családot és a falut. Istenfélő emberek voltak. Én is így nevelkedtem, nagyon sokat tanultam azokon az estéken.

Békesség, szeretet volt akkor az emberek között?

Az egy békés szép mesevilágnak tűnik most nekem. Bár elkerültem Herencsényből, egész lényem a palócságban gyökeredzik! Így tudok élni most megbékélve az élettel. Sokat nem értem el. Becsülettel végigdolgoztam az életet, Istent mindig félttem és az élettemmel békességben vagyok, hála annak a sokszínű szép kis falunak, amelyből utam elindult! Gyakran térek vissza oda még most is, de már csak a temetőbe! Szüleim ismerőseim sírhalmaihoz, nélkülük úgy érzem, idegen lennék ebben a világban.

Kalmár Ildikó

(Folytatás az 1. oldalról)

bandája játszott a szüleim esküvőjén, és ezt az esemény édesapámmal mindig felemlgették.

Közel harminc éve kinn vannak a temetőben, de olykor álmátlan éjjelen mintha hallanám a klarinét hangját, amelyet Laci bácsi olyan átéléssel tudott megszólaltatni, hogy egy-egy szomorú nóta közben szinte zokogott a viharvert hangszer. Ennek a síró klarinétnak a hangját hallom olykor, mintha egy végleg elmúlt világot siratna. Kedves embereket, akiket szerettem, a gondtalan fiatalságomat, amikor a halál még olyan valószínűtlen messze-ségben volt, és azt a világban igazodást nyújtó, erkölcsi rendjében már megingó, de mai szemmel nézve még mindig sziklaszilárd faluközösséget, amelyben otthon érezhettem magam.

Mára még megmarad néhány külsőség e vendégségből, az árusok, olykor a körhinta, de mintha már az sem úgy repülne, mint régen. De ez már valószínűleg nem az alapjaiban megrendülő világ bűne, inkább az én emlékezetem csal meg egy kicsit. Minél távolabbi emlékeket idézünk fel, annál szebbnek látjuk azt. A gondtalan gyermekkor képeit pedig valami földöntúli ragyogás vonja be, ami már a mennyországra emlékeztet, ahonnan a világra jöttünk, s ahová meg-
térni remélünk.

Pekár István

Önkormányzati Hírek

Községünk képviselőtestülete 2007. augusztus 31-i ülésén zsúfolt napirenddel volt kénytelen megbíközni, mert az előző ülést haláleset miatt el kellett halasztanunk. A napirendi pontok közül a falu valamennyi lakóját talán leginkább érintő kérdés a hulladékkezelés volt. E téma tárgyalásának megnyitásként a képviselők meghallgatták **Gyenes Szilárdnak**, a Tárnics Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. ügyvezetőjének, és a Regionális Hulladékgazdálkodási Program egyik projektvezetőjének tájékoztatóját.

Eszerint az eddig használt szemételepet környezetvédelmi okokból bezárták, és a továbbiakban a nógrádmartali telep fogadja a települések hulladékát. A nógrádmartali telep a társulás 16 településének (ezek egyike Herencsény) 17 évre megoldja a gondját, a tárolókapacitás ennyi időre elegendő. A hulladék begyűjtéséről és szállításáról viszont minden település-

nek magának (vagy a településeknek együttműködve) kell gondoskodnia.

Az új hulladéklerakó része a regionális hulladékgazdálkodási programnak, és az Európai Unió jelenleginél szigorúbb elvárásai szerint kerül továbbfejlesztésre. A szelektív hulladékgyűjtésben, a veszélyes hulladékok gyűjtési gyakorlatának terjesztésében, és az ilyen típusú hulladékok kezelésében is szerepet vállal. Mindez többlet költségekkel jár, amit az önkormányzat már nem tud kigazdálkodni a kommunális adókból, ezért ezeket a kötelezően teljesítendő feltételek miatt jelentkező költségeket részben a lakókra kénytelen hárítani.

A várható költségről és a részletekről a polgármester asszony aláírásával minden lakos kapott egy egyoldalas tájékoztatót, amelyben a felmerülő kérdések tisztázása érdekében hívható telefonszámok is megtalálhatók.

A képviselő testület tagjai arra töreksenek, hogy a lakosságra a lehető

Herencsényi Hirmondó • Herencsény polgárainak tájékoztató magazinja • Megjelenik minden hónap utolsó hetében • Kiadja: Herencsény község önkormányzata
Felelős kiadó: Jusztn Józsefné polgármester • A szerkesztőség címe: Herencsényi Főút, 2677 Herencsény, Kossuth út 50. • Felelős szerkesztő: Pekár István, tel: 303-436-115, e-mail: pekar55@t-online.hu • Szerkesztőségi titkár: Ambrózi Erzsébet, tel: 35-357-459, e-mail: szandai_jozsef@t-online.hu • Nyomdai munkák: Agroinform Kiadó és Nyomda Kft., 1149 Budapest, Angol u. 34. • Ügyvezető: Bolyki István • Nyomdai előkészítés: Sándor Anna, Soós Éva • Lapunk szerzői: Ambrózi Erzsébet, Csizsik Róbert, Hegedűs Szilárd, Lukács Rita, Pekár István, Pszota Csilla, Szandai József, Szedlák Dorina, Varga Judit

legkisebb teher háruljon. Néhány képviselő helyszíni szemlén megtekint az új hulladéklerakót, többek között azért is, hogy minden olyan információt megszerezzen, ami segíti a képviselő testületet és a falu lakosságát a települési és háztartási szinten szükséges döntések meghozatalában.

Egy korábbi írásunkban már emlékeztettünk **a háztartási szintű komposztálás fontosságára**. A hulladéklerakó telepre szállított szemét ke-

zelésének és ártalmatlanításának költségét a hulladék súlya szerint kell majd megfizetni. Ezért mindenkinek a saját érdeke, hogy csak az újrahasznosításra alkalmas hulladékot szállíttassa el, így csökkentve a rá háruló költségeket. Az újrahasznosítás részben a szelektív gyűjtéssel (erre még előreláthatóan egy-másfél évet várni kell), részben pedig helyben komposztálással oldható meg. A költségsökkentés szempontjából ez utóbbinak van nagyobb jelentő-

sége. Az előzetes becslések szerint a jelenlegi háztartási hulladék mintegy 30%-a komposztálható lenne! Ebben a témában is kértünk és kaptunk segítséget a társaság ügyvezetőjétől: legkésőbb a helyszíni bejárás napján a komposztálásról szóló szóróanyagot fognak adni.

A testületi ülésen elhangzott tájékoztató, a kérdésekre adott válaszok és a kialakult vita alapján annyi egyelőre megállapítható, hogy a (egyébként kötelezően ellátandó) felkínált színvonalú szolgáltatás alacsonyabb költségszinten nem oldható meg. Részletesebb és további információval később még jelentkezünk a Hírmondó hasábjain.

Jávor Károly

A szemétygyűjtés

A szemétygyűjtés, illetve szemétdíj emelése bizony nem csak a herencsenyi polgárok gondja. Tudjuk, az uniós csatlakozással nagyon szigorú kötelezettségeket vállalt az ország, emiatt az olcsóbb helyi szeméttárolókat be kell zárni, a korszerű tárolók környezet-barátabbak, viszont drágábbak.

Sajnos sok jót nem tudok mondani, lesz még a helyzet rosszabb is. A nógrádmarcali elhelyezés most is drága, de ha beindul a szelektív hulladékhasznosítási rendszer (ISPA program), még többet fog kerülni. A szeméttelapi elhelyezésnél van még rosszabb megoldás, a hulladékégetés vagy terminális hasznosítás. Ez ellen küzdenek mostanában például Gyöngyösön és Szentgotthárdon.

Véleményem szerint az egész hulladék problémának nem sok köze van a környezetvédelemhez. Ez üzlet, ezért nagyon nehéz küzdeni ellene. Herencseny számára lehetőséget jelent, hogy lefűlözheti a szelektív hulladék gyűjtés hasznát, ha maga szervezi meg a szelektíven gyűjtött hulladékok leadását. Régebben ezt sikeresen megoldotta néhány környezetvédő szervezet. (pl.: Rügyecskék Alapítvány Kistarcsán) Természetesen ez munkával és vesződséggel jár, de érdemes elgondolkodni rajta.

Jobb környezetvédő megoldás, ha kevesebb hulladékot termelünk. Sok felmérés szerint a háztartási hulladék 30%-a komposztálható, amit falun minden háztartásban meg lehet oldani.

Nálunk Szügyben sok tehén van. Ezért nagyon sokan közvetlenül a termelőtől vásárolják a tejet üvegekben, tejesedényekben, így jobb minőségű, olcsóbb tejhez jutnak, és nem keletkezik hulladék a tejes zacskókból, dobozokból. Mindemellett a termelők is jobban jár-

A ház körül sok komposztálható hulladék képződik Bohanek Miklós felvétele

nak, mintha a tejiparnak adnák el. Ezt a helyi vásárlást más élelmiszerral is meg lehet csinálni. Általában a helyben termelt áruk olcsóbbak, egészségesebbek, és kevesebb hulladéktermeléssel járnak. Hátrányuk viszont, hogy elmarad az az eufória-érzés, amit a reklámok sugalma-

zása okoz: nem azt kapja a gyerek, ami a reklám szerint a legjobb, legízletesebb, vitaminokkal legjobban feldúsított.

Szerintem az üveges sör is finomabb, mint a dobozos, mert nem oldódik bele az alumínium. Sok hulladék keletkezik az ásványvizes palackokból is. Lehet inni csapvizet is, bár környékünkön tényleg nem a legjobb a minősége. Viszont Herencseny ebből a szempontból nagyon kedvező helyen fekszik, mivel saját forrásvidéke és így vízbázisa van, tisztasága kizárólag a helyi közösségtől függ.

A szemét mennyisége, illetve a szemétdíj összege tehát elég összetett probléma. Az lenne költségsökkentő hatású, ha az önkormányzat a hulladékdíjat a termelt szemét mennyisége alapján vetné ki. Ennek viszont általában az a következménye, hogy egyesek saját pénztárcájukat kímélné, az erdőbe hordják a szemétyüket. Ez erkölcsi kérdés. Vagy érett a helyi közösség, hogy józanesszel belássa, hogy a környezetüket a saját egészségük érdekében tisztán kell tartani, vagy belefutad a szemétybe.

Békésebb megoldás, ha belenyugsunk az áremelésekbe, de én inkább azt javaslom, hogy törekedjünk olyan kompromisszumra, ami a környezetünknek és a pénztárcáknak is megfelel. Nézzük meg, miért fizetünk!

Benke Csaba

*

A Natura 2000 környezetvédelmi program előkészítése során ismerkedtem meg Benke Csaba tanárral, aki Szügyben biológia szakkör és egyesület keretében igyekszik a környezetvédelem ügyét szolgálni. A megváltozó szemétygyűjtési rend kapcsán kértem, hogy lapunk számára fejtse ki a véleményét. (Pékár)

Egyet mondok, kettő lesz belőle!

Családias hangulatban, színes és színvonalas programokkal zajlott Kutasón a falunap szeptember 29-én. A megszokott falunapok sorából az emelte ki és adta meg sajátos jó ízt, hogy aznap adták át a falunak, a gyerekeknek az új játszóteret. Ahogy **Szepes Péter** polgármester úr fogalmazott: ezt a játszóteret a kedv és akarat, az Istenbe és az együttműködésbe vetett hit hozta létre.

Ivád község polgármesterétől kapták az ötletet és ajándékként az első rugós játszószert is. Tavasszal jótekonysági estét szerveztek (amelyen magam is ott voltam a családommal, sőt a herencsenyi asszonykórus is szerepelt) és szívós forrásfejlesztéssel, jelentős részben közadakozásból, egyharmadnyi önkormányzati hozzájárulással megszületett a közös munka gyümölcse, egy 2,2 millió forint pénzbeni értékű, szép és hasznos ajándék legifjabb generációnak!

Köszönjük a felemelő élményeket és a működő jó példát!

Jávor

Sportélet

Jól kezdődött a bajnokság

Herencsény SE három felkészülési mérkőzéssel kezdte a 2007/2008-as bajnokságra való felkészülést.

Herencsénnyel számolni kell a bajnokságban

2007. 08. 12-én: **Becske–Herencsény: 4–5 (1–1)**

Góllövők: Kalmár (3), Magyar, Bobák

Mindenkit meglepett, a magasabb osztályban szereplő Becske legyőzése. A csapat jelesre vizsgázott küzdeni tudásból.

2007. 08. 19-én: **Herencsény–Becske: 5–4 (4–1)**

Góllövők: Holes (2), Kalmár, Jusztin Sz., Bobák

Már 5–1-re is vezetett a herencsenyi csapat, majd a végére izgalmassá tették a vendégek a könnyednek tűnő hazai győzelmet.

2007. 08. 26-án **Csesztve–Herencsény: 2–2 (1–1)**

Góllövők: Magyar (1), Jusztin P. (1) öngól: Baranyai, Hajdú

Négy gólt is rúgott a vendég herencsény, de győzni mégsem tudott.

A bajnokság eredményei:

2007. 09. 02-án: **Ipolyvece – Herencsény SE: 0–5 (0–1)**

Góllövők: Magyar, Veszélka (2), Bobák, Hernig D.

Jó: Balázs Krisztián (a mezőny legjobbját), Kalmár, Veszélka, Kiss P.

Lelkesen és olykor durván játszó fiatal hazai csapat 70. percben bekapott második herencsenyi gólt követően összeomlott. Ezután a nagyon fegyelmezetten játszó vendégek akár nagyobb arányban is győzhettek volna.

2007. 09. 09-én: **Herencsény SE–Mohora: 3–1 (1–1)**

Góllövő: Bobák, Jusztin P., Kalmár

Jó: Jusztin P., Tácsik, Kalmár, Bobák, Magos.

Nagyon nehéz győzelem volt. A rutinos vendégek 80 percig rutinosan, ölték az időt, tartva a számukra kedvező döntetlen eredményt, de a csereként beállt Jusztin Péter nagyszerű játéka nem volt ellenszere.

2007. 09. 15-én: **Karancsság – Herencsény SE: 3–1 (1–1)**

Góllövő: Keresztúri Tibor

Elfogadható teljesítmény Veszélka,

Keresztúri, Jusztin Sz., Magyar és Kalmár nyújtott. Hét kezdő játékosát nélkülöző herencsenyi csapat, Keresztúri révén szerzett vezetést, majd több gólhelyzetet is kidolgozott az első félidőben. A félidő utolsó percében talán az elő támadásukból kiegyenlítettek a vendégek. A második félidő elején a védelem fatális hibáinak köszönhetően gyors két gólt kapott a HSE. Ezután hiába támadott mindent egy lapra téve a csapat, ekkor már a szerencse is a hazaiknak kedvezett.

2007. 09. 23-án: **Herencsény SE–Csitár SE: (3–2)**

Góllövő: Veszélka, Kalmár, Holes

Már 2–0-ra vezettek az első félidőben Csitáriak, amikor a félidő utolsó nyolc percében megfordította az eredményt Herencsény. A csitáriak a játékevezető hármast hibáztatva, (hogy 1–0-ás állásnál nem adott meg egy jogosnak vélt büntetőt) félidő befejeztével elhagyták a pályát és nem vonultak vissza a második félidő megkezdésére.

*A 2007. 09. 27-én megtartott fegyelmi határozaton a VLSZ. Döntése alapján a mérkőzés három pontját a herencsenyi csapatnak ítélték 3–0 eredménnyel. **Pifka Vencel***

Hajni, Csongi, Laci, Isten hozott!

– *Honnan érkeztek? Mióta laktok Herencsényben?*

– Mindketten Dunaújvárosban születtünk, ott nőttünk fel, de a költözést már megszoktuk, hiszen éltünk már Gyulán és Békéscsabán is. Én pedig – mivel tanulmányaimat Szegeden végeztem – az ingázást is megszoktam. A

Hosszú időre rendezkednek be

Új polgárok a faluban

Május 30-án újabb kis jövevény megszületéséről tudósítottunk. Rabi Csongor, Herencsény új polgára ekkor született. Szülei néhány héttel korábban költöztek hozzánk. Megkerestük őket, s kértük mutatkozzanak be, hadd ismerkedjünk meg velük közelebbről. Egy hétköznapi délelőtt beszéltük meg a találkozót. A Bajcsy u. 6. szám alatti házban a fiatalasszony, Rabiné Békés Hajnalka fogadott. Férje, László dolgozott, így Hajnalkával beszélgettünk.

férjem jelenleg a Delphi-nál dolgozik beszállítói-minőségügyi fejlesztőmérnökként. Amikor ezt az állásajánlatot megkaptuk, elkezdtünk albérletet keresni. Próbálkoztunk Balassagyarmaton, de mivel Dunaújvárosban is panelházban laktunk, nem vonzott túlságosan a IV. emeleti albérlet. Gyorsan kellett választanunk. Felajánlották ezt a lakóházat, s mi örömmel döntöttünk mellette.

– *A városi létből egy ilyen kis faluba csöppenni milyen érzés? Hogyan hat rátok ez a nyugodtabb, csendesebb létforma?*

– Nagyon jó hatással van ránk. Különösen élvezzük a falu jó levegőjét. Dunaújvárosban régóta komoly egészségügyi problémákat okoz az ipari üzemek által kibocsátott por és füst. A férjem is szenvedett a porátalomtól. Szá-

Portré

2007. SZEPTEMBER

munkra ajándék az itteni jó levegő. Örülünk annak is, hogy van udvarunk, kertünk.

– *Már itt laktatok, amikor megszületett a kisbaba. A férjed dolgozik, egyedül vagy vele egész nap. Mennyire nehéz? Hogyan telnek a napjaid?*

– Egyáltalán nem nehéz. Amióta Csongor megszületett legalább nem unatkozom. Tevékeny ember vagyok, mindig sok mindennel foglalkoztam, ezért a terhességem utolsó heteiben inkább az volt a problémám, hogy mivel kössem le magam. Rajztanári, valamint rendezvény- és művelődésszervezői szakon végeztem az egyetemen. A középiskolában is képzőművészettel foglalkoztam.

Körülnézek, és csodálattal fedezem fel az élőhöz kísértetiesen hasonlító, papírból készített virágokat, van itt hóvirág, pitypang, százszorszép, pipacs és pünkösdi róza is. Hajni megmutatja rajzait, amiből akvarell-sorozat készül majd a gyermekszobába. Apró szobrok is kerültek ki keze alól. Legutóbb egy bronzpla-

kett tervét készítette el, ezt gipszbe is öntötte. Korábban már készített ilyen egykori iskolája felkérésére, ebből vándordíj lett, amit minden évben átadnak az arra érdemesnek. De az ő keze munkáját dicsérik a lakás függönyei, a gyermekágy baldachinja is, hiszen ruhatervezői szakon végezte a középiskolát.

– Valóban nem unatkozom, mindig kitalálok valamit. Nem aprózom az időmet mindennapi bevásárlásokkal, hetente egyszer Balassagyarmaton bevásárolok, megtöltöm a hűtőt és kamrát. Néha kenyeret, tejet veszek itthon, bár drágállom a helyi árakat.

– *Visszatérve a kisbabára, itt vidéken nehezebb orvoshoz jutni, hiszen hetente csak kétszer van rendelés. A gyógyszerért is utaznunk kell. Hogyan fogadtátok ezt a helyzetet?*

– Nem érezzük hátránynak, hiszen van autónk. Mindent meg tudunk oldani. Más szempontból pedig még előnyös helyzetben is vagyunk, hiszen a védőnő itt házhoz jön, míg egy városban ez nem megoldott.

– *Milyen kapcsolatokat alakítottatok ki a faluval?*

Az utcában mindenkit ismerünk, és egyre több emberrel ismerkedünk meg babasétáltatás közben. Meglepő volt számomra, hogy milyen barátságosak itt az emberek. Bár még rövid ideje lakunk itt, mindenki szól egy-két baráti, kedves szót hozzánk, ha elmegyünk mellette. Az ember itt nem érzi magát egyedül.

– *Milyennek látjátok Herencsényt?*

– Kicsi és szép falunak. Dunaújváros, ahol mi felnőtünk, egy löszfennsíkon fekszik a Duna völgyében, egészen más természeti környezetben. Ehhez képest élvezet látni az itteni hegyeket, erdőket. Ki is használjuk ezt, nagy sétákat teszünk, kirándulunk a közeli erdőbe.

– *Aki kívülről érkezik a faluba, „friss” szemmel jobban látja egy település hiányosságait. Láttok-e ti ilyeneket?*

– Hát, ami ittlétünk alatt már feltűnt, az a csatorna hiánya. Kifejezetten zavaró, különösen, ha az ember környezetvédő szemlélettel él, hogy esténként bűdös van a szennyvíztől, sőt látni, hogy itt-ott habzik az árok. Jó lenne mielőbb megoldani ezt a problémát!

– *Számomra már kiderült ugyan, de azért megkérdezem: jól érzitek magatokat itt?*

– Kifejezetten jól. Itt-létünket hosszú távra tervezzük.

Ambrózi E.

Mindenszenteki virágok

Holes Józsefné Zelenák Margit Herencsényben született 1954-ben. Fia-tal éveit szülőfalujába töltötte, 1973-ban férjhez ment, és Magyar-nándorba költözött.

Zelenák Margit gyönyörű virágai körében

– Idős szüleim betegsége miatt 11 éve visszaköltöztem Herencsénybe. Betegápolásból élek, idős édes-

anyámat gondozom, és egy 94 éves bácsit is a családukba fogadtunk, akiről nagy szeretettel és türelemmel

gondoskodom. Szeretteim gondozása mellett házimunkával és a krizantémtenyésztéssel foglalkozom. Évek óta nevelem a virágokat, hogy eltávozott szeretteinket Mindenszentekkor megajándékozhasssuk. Hálából évről évre kivirágozom ezen az ünnepen a herencsenyi, magyarnándori és a szátoki temp-
lomot.

Kérdezik sokan, miért csinálom? Szeretem látni mások szemében, hogy értékelik munkámat. Évente újabb és újabb fajtákkal próbálkozom, a virágok jelen-
tenek nekem sikerélményt, megnyugvást. Őszintén hiszek a régi közmondás igazában: aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet.

Kérem a lap olvasóit, hogy aki virágot szeretne rendelni nálam, az időben jelezze igényét. Rövid az időm, édesanyám beteg és idős, ha itt hagy engem, akkor már semmi sem köt a faluhoz. Szívesen átadnám tapasztalataimat olyanoknak, akik kedvet és tehetséget éreznek a kertészet iránt.

Sokan tudják, de talán nem mindenki, hogy rendezvényekre edényeket, evőeszközöket tudok kölcsönadni. Több éve kisegítem vele a helyi és a cserháthalápi önkormányzatot a nagyobb rendezvények lebonyolításában.

Remélem, felkeltettem érdeklődésüket, és bizalommal fordulnak majd hozzám.

Lejegyezte:

Szedlák Dorina és Oláh Kitti

Erdőjáró

Sokak számára a szeptember a legszebb hónap. Véget nem érnek a tikkasztó nyári napok, csapadékosabbra fordul az időjárás, befejeződik a betakarítási munkák zöme, és elkezdődik a jövő év megalapozása. Ilyenkor érdemes még járható útviszonyok között a tüzelő hazaszállításáról gondoskodni.

Az erdőgazdálkodás legfontosabb teendői:

- előkészület az őszi telepítésekre, pótlásokra (ültetési anyag keresés-beszerzés, talaj-előkészítési munkák megtervezése, szervezése, kerítések anyagainak beszerzése),
- a nyár folyamán elkezdett nevelő és akácos végvágások folytatása és befejezése,
- felkészülés a cser-tölgy bontóvágások-végvágásokra,
- a faanyagszállítások és egyéb erdei munkák végzésének feltétele az erdei utak rendbetétele, a nyári szállítás okozta károk kijavítása.
- az erdősítések műszaki átvételekor fontos a személyes vagy megbízottunk részvétele, mert a tárgyévi eredmények értékelése, a jövő évi tennivalók egyeztetése, megbeszélése az erdőfelügyelet képviselőjével ekkor a léghézfekvőbb,
- a következő évi telepítési igények benyújtása, határidő: október 15.,
- a nyári aszálykárok felmérése, a pótlások megtervezése.

A szeptember a vadgazdálkodó számára a legfontosabb hónap, hiszen a szarvasbőgés az árbevétel ideje. Községünk kedvező fekvéséből adódóan éjszaka nyitott ablaknál is behallatszik a szarvasok gyakran egész éjszaka és sokszor nappal is hallható orgonálása. Az előző évi enyhe időnek is köszönhetően a környező vadászterületeken több érmes gímszarvasbikát ejtettek.

A vadgazdálkodó feladata a jövő évi vadgazdálkodást megalapozó vadföldművelés megtervezése, a mezőgazdálkodók vetésterveire igazodva. Ugyancsak most esedékes a vadállomány téli takarmány-szükségletének lekötése, beszerzése, kiszállítása az etetőhelyekhez. Fontos a lakosság tájékoztatása a húsevő emlősök veszteség elleni védelméről, melyet repülőről 2007. 10. 06–11.02. közötti időszakban hajtának végre.

Térségünkben továbbra is jelen van a klasszikus sertéspestis gyengébb változata (a házi állományokban még nem található meg), mely óvatosságra inti a vadgazdálkodókat és a lakosságot is. Nagyon fontos, hogy a természetben talált elhullott állati tetemeiket az illetékes vadásztársaság tagjainak, vagy az állategészségügyi hatóság képviselőjének jelentsük, és semmiképpen sem nyúlunk a tetemhez, mivel fertőzöttség esetén hazavihetjük a vírust az otthoni állatállományhoz.

Csizsik Róbert

Jeles napok szeptemberben

A római naptárban a hetedik hónap volt a szeptember, innen maradt fenn mai neve is. Az őszi népszokások nehezen választthatók el a nyáriaktól, hiszen az aratóünnep már javában folynak. Ilyenkor fizették ki a cselédek bérét, tartották a pásztorünnepeket. Szeptember 1-jén, Egyed napján kezdték meg a búza, rozs vetését. A néphit szerint, aki Egyed napján veti el a búzát, bő termésre számíthat. Az Egyed napi esőből eső őszt jósolnak, ellenkező esetben pedig száraz időt.

A hagyományos falusi életnek is voltak kiemelkedő eseményei, ilyenek például a vásárok, régi magyar kifejezéssel szólva: sokadalmak. Az egyik legismertebb volt a Mihály-napi vásár. A gyerekeknek ekkor nem kellett iskolába menni, az asszonyok már hetekkel előtte takarítottak, a férfiak pedig azt tárgyalták, mit érdemes venni vagy eladni. A vásár napján senki sem maradhatott otthon, erre utal egy szólás is: „Sokadalom, lakodalom, nincsen akkor beteg asszony...”.

Szent Mihály azonban nem csak a vásáraitól volt híres. A Szent Györgykor kihajtott állatokat ekkor terelték haza. Mihály napról számos időjárásról szóló megfigyelés is fennmaradt:

„Mihály lova ha deres, behozza a telet!”

„Ha a fecske nem ment el, Mihály hosszú őszt terel!”

A hagyomány szerint Mihály a túlvilágra érkező lélek bírja és kísérelője. Ezzel függ össze a hordozható ravatal Szent Mihály lova elnevezés is. Ez a nap a gazdasági év fordulója, ekkor kezdték a kukoricát törni.

Szeptember 8-án van Fecskehajtó Kisasszony napja. A XI. század óta tartják számon. Az egész magyar területen kedvelt búcsúnap. Egyes vidékeken úgy tartották, ekkor indulnak útnak a fecskek, másutt ezen a napon kezdték meg a gabona vetését. Kisasszony napjára virradó éjszaka kitették a vetőmagot, hogy az Ursten szentelése fogja meg. Sokfelé ez a nap a cselédek szolgálatba lépésének az ideje is.

Szeptember 12. Szűz Mária nevénapja. Az újkorban Bécs felszabadulása után vált a török alóli felszabadulás ünnepévé, kultusza a XVIII. századtól a magyar területen rohamosan terjedt. A kultuszt a passauai Máriahilf (Segítő Boldogasszony) kegykép ihlette. A hagyomány szerint 1683-ban Lipót császár Bécs ostroma alatt e kegykép előtt imádkozott a győzelemért.

Varga Judit

Herencsény kincsei

A Szentjánoska

Herencsény nem rendelkezik várral, kastélyokkal, viszonylag kevés műemléke van. A két templomunk mellett a szakemberek különösen értékesnek tartják Nepomuki Szent János szobrát, amit községünk népe emberemlékezet óta csak Szentjánoska néven ismer. Mikor került községünkbe ez a maga nemében valóban kivételes szépségű, kőből faragott műtárgy?

Bár nem maradt fenn az adományozója, valószínűleg a Gödöllői Királyi Kastély építtetője, gróf Grassalkovich Antal állíttatta. Horvát kismesi családból páratlan tehetsége révén lett az ország leggazdagabb embere, legbefolyásosabb főura. Méretetlen vagyonát hercegi rangra emelkedett fia és unokája néhány év-tized alatt eltékozolta. Birtokát bizony nem a legtisztességebb módon szerezte. A török alóli felszabadulást majd a Rákóczi szabadságharcot követő zavaros évtizedekben a Habsburg háznak olykor hazája ellenében végzett szolgálataiért 135 ezer holdnyi földet gyűjtött össze.

Akkor készült, amikor a Gödöllői Királyi Kastély

Bohanek Miklós felvétele

Amikor azonban 1771-ben 77 éves korában meghalt, csodálatos épített örökséget hagyott maga után. Gyönyörű kastélyokat, uradalmakat és 33 templomot a Váci Püspökség területén. Hithű katolikus, bőkezű templomépítő volt. Ő hozta haza Raguzából Szent István jobbját, ő kezdeményezte az első

Szentjobb körmeneteket Budán, feleségével együtt építette a máriabesnyői templomot és kolostort, és az ő hathatós támogatása mellett avatták szentté IV. Vencel cseh király feleségének gyóntatóját, Nepomuki Jánost.

A történeti feljegyzések szerint a féltékeny király mindenképpen rá akarta venni a papot, hogy árulja el, mit gyónt a felesége, de ő inkább a halált választotta, a gyónási titok vértanúja lett. Mivel a király a Moldva vizébe folytatta, szobrai hidakra, patakok mellé állították. A már két évszázada tartó szentté avatási eljárást a cseh származású váci püspök, Altmann Mihály Frigyes gyorsította fel, halála után a város nagy építő főpapja, Migazzi Kristóf fejezte be. A Grassalkovich nagyvívó pályája kezdetén a váci egyházmegye jogtanácsosa, majd jószágigazgatója volt, dúsgazdag főúrként is megtartotta barátságát, érdekszövetségét a püspökökkel.

Bár Herencsény nem tartozott Grassalkovich Antal birtokai közé, de a Váci Egyházmegye fontos községe volt, ahol a török hódoltság éveiben is folyamatosan működött a plébánia, és az 1700-as évek közepén 6-7 falu anyakönyvi teendőit községünk plébánosa látta el. Nyilván így lett nekünk Szentjánoskánk, amelyet akkor faragtak, amikor a gödöllői és a hatvani kastélyt és a váci diadalívet – az egyetlen az országban – építették. Becsüljük meg ezt a majd háromszáz éves remekművet, amelyet talán a gödöllői Mária-ország szobrásza, a hainburgi Martin Vögler mester faragott. Felállítás óta a templomhoz vezető utat sokszor javították-töltötték, szintjét megemelték, így a szép, arányos szobor mintha besüllyedt volna a földbe. Jó lenne megemelni a talapzatát, és egy védőtetőt is érdemelne. A viszonylag puha mész-kő nehezen áll ellen a napjainkban előforduló savas esőknek, majd a téli fagyoknak.

pekár

Elfeledett ételeink

Ünnepek ételkészítési és étkezési szokásai

Aratás, aratóünnep

Az a palócgazda, akinek részes aratói voltak, az aratás befejezése után megvendégelte őket, és **aratóáldomást** rendezett. Mifelénk ezt a vendégséget **bearatásnak** nevezték, ennek keretében a gazda birkagulyás-levesel, borral vendégelte meg aratóit, és zenészeket is hozatott. Akik saját földjükön arattak, szintén megünnepelték az aratás befejezését, különösen jó termés idején. A család vagyoni helyzetétől függően bablevest főztek füstölt hússal, vagy marhahúslevest és csirkepörköltet.

Szüret, szüreti bál

Eger környékén a gazda pálinkával várta a szüretelőket, szalonnát, kolbászt kaptak reggelire, napközben bort. Az 1950-es években még birkagulyás volt a hagyományos szüreti ebéd, vagy juhhúsos kása. Máshol a szüretelőik maguk gondoskodtak étkezésükről, és a szőlősgazda csak a szüret befejezése után vendégelte meg munkásait birkagulyással vagy juhhúsos káposztával. A XIX. század elején a szüreti mulatság színhelye még a szőlőföld vagy a szőlőhegy volt. Csak később lett a település a szüreti felvonulás, bál színtere.

Juhhúsos édes káposzta

Hozzávalók: kemény fejű őszi vagy téli káposzta, juhhús, liszt, zsír, fűszerpaprika, só.

Elkészítés: a káposztafejről leszedték a felső leveleket és a szép, fehér káposztafejet 8–10 gerezdre vágják, torzsáját megvékonyították, és a gerezekkel együtt megmosták, kevés sós vízben megfőzték a kockára vágott juhhússal. Mire a káposzta megfőtt, addigra a hús is megpuhult. Szép, hagymás-paprikás rántást pirítottak, ráöntötték a káposztára, kiforalták. A szegényebb emberek az édes káposztát hús nélkül, rántással vagy anélkül készítették, de ha hússal főzték, csakis juhhúst használtak.

Juhhúsos kása

Hozzávalók: 1 kg ürülapocka, 1,5 kg köleskása, 10 dkg zsír, 2 fej vöröshagyma, fokhagyma, só, bors, paprika

Elkészítés: a húst apró kockára vágjuk, bőséges sós vízben megfőzzük, leszűrjük, hagymás-paprikás zsírba rakjuk, sóval, borssal, sózott fokhagymával ízesítjük, kevés vízzel pároljuk. Ha a hús már majdnem puha, hozzáöntjük a megmosott köleskását, annyi vizet, hogy ellepje és összepároljuk. Hajdúhadházon kockára vágott sárgarépát és petrezselyemgyökeret is főznek a kásába. Ma már köles helyett rizssel főzik. **A. E.**

Apró hírek

Népdalköreink szeptemberben is több helyen léptek fel. A Hagyományörző Népdalkör 8-án szombaton az első ipolyszögi falunapon vett részt.

16-án Csesztvén szüreti bál és falunapi ünnep volt, ahol a Lajtorja együttes mellett a Tiszavirág Népdalkör is fellépett.

21-én Pásztón a megyenapi rendezvényt sorozat keretében a Hagyományörző Népdalkör szépen összeállított műsorát adta elő.

23-án Bercelen igen színvonalas szüreti felvonulást és falunapi ünnepséget rendeztek. A helyiek, idősek, fiatalok, gyerekek szívesen és örömmel öltöztek népviseletbe. A Tiszavirág Népdalkör műsorával színesítette a programot.

29-én, Benedek Elek születésnapján Magyaránárdorban megrendezték a Mese Napját. A rendezvényre meghívást kapott Bartus Józsefné és Petrovecz Lászlóné is, akik felváltva szórakoztatták a közönséget.

Házassági évfordulók

Szeptemberben ünnepelte ezüstitakodalmát **Szedlák János és Bacskó Márta**. Gratulálunk az ünnepelteknek, és Isten áldását kérjük további hosszú, közös életükre!

Születés

2007. szeptember 1-én megszületett **Pasqualini Rikardó**. Szülei: **Pasqualini Ernő és Varga Mónika**. A kis jövevény már a negyedik fiúgyermek a családban.

Sok boldogságot és jó egészséget kívánunk mindannyiuknak!

Halálozás

Hosszú, súlyos betegség után, 53 éves korában, szeptember 15-én elhunyt **Juszti István**, aki 1953. augusztus 28-án született.

Nyugodjék békében.

Szeptemberben őket ünnepeltük

Szeptember 3-án	35 éves	Barkó Józsefné (Babcsán Hajnalka)	Dobó u. 5.
Szeptember 4-én	80 éves	Szedlák Vincéné (Horák Terézia)	Hunyadi u. 3.
Szeptember 9-én	55 éves	Szandai József	Lisznyai u. 15.
Szeptember 10-én	10 éves	Gresina Fanni	Kossuth u. 160.
Szeptember 15-én	10 éves	Kremnicsán Dániel	Rákóczi u. 17.
	15 éves	Barkó Bálint	Dobó u. 5.
Szeptember 16-án	25 éves	Dropka Jácint	Kossuth u. 122.
Szeptember 18-án	40 éves	Babcsán Gábor	Kossuth u. 14.
	45 éves	Veres János	Rákóczi u. 16.
Szeptember 19-én	85 éves	Szlobodnyik Jánosné (Hevér Margit)	Hunyadi u. 11.
	45 éves	Csizék Róbert	Dobó u. 3.
Szeptember 21-én	55 éves	Korbely Ferencné (Bucsánszki Mária)	Kossuth u. 158.
	5 éves	Szilfai Petra	Kossuth u. 180.
Szeptember 26-án	65 éves	Csizmadiáné Gödény Emese	Kossuth u. 104.
Szeptember 29-én	50 éves	Jusztin Sándorné (Szalai Mária)	Bajcsy u. 4.

Isten éltesse minden születésnapját ünneplő herencsenyi polgártársunkat!

Hegyalja Vendégház

Egész évben szeretettel várjuk vendégeinket!

Vendégházunkban egy- és kétágyas és egy nyolc férőhelyes szoba található, amelyekhez felszerelt konyha, fürdőszoba, WC, közös helyiség kapcsolódik, így akár tíz fő elhelyezése is lehetséges. Az udvar kerti bútorokkal felszerelt, sütés-főzési lehetőséggel.

A faluban és a környékben sok a látnivaló, akár egy hétre való élményt ajánlhatunk. Vendégeinknek *ajándék sétakocsikázással* kedveskedünk!

Érdeklődni a 06-35 357 072; 06-30 549 4177 telefonszámokon, vagy a vendeghaz@herencseny.hu, ill. a hegyaljac3.hu@freemail.hu e-mail címen lehet.